**6D030100 – «Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін Жексембаева Наркес Есімханқызының «Қазақстан Республикасын цифрландыру жағдайында адамның ақпараттық құқықтары» тақырыбында дайындалған диссертациясына отандық ғылыми кеңесшінің**

# ПІКІРІ

«Қазақстан Республикасын цифрландыру жағдайында адамның ақпараттық құқықтары» атты диссертациялық тақырыптың өзектілігі қазіргі таңда азаматтардың ақпараттық құқықтарын қорғаудың маңыздылығымен анықталынады.

Ақпаратқа құқық жаһандану аспектісінде маңызды өзгерістерге ұшырады, бұл ақпараттың стратегиялық ресурс ретіндегі құндылығын едәуір арттырды. Еркін пікір білдірудің іргелі құқығымен байланысын жоғалтпай, ақпарат алу құқығы ақпараттық технологияларға және жаһандық ақпараттық кеңістікке қол жеткізу еркіндігімен, жеке және өзге де құпия ақпаратты қорғаумен ұштаса бастады.

Зерттеу нәтижелері, оның ішінде қорғауға ұсынылған ережелер, өзектілігі мен жаңалығы үшін ғылыми қоғамдастықта танылуға лайық. Диссертацияның ғылыми ережелері, тұжырымдары мен ұсыныстары, мұқият әдіснамалық және теориялық дайындықпен қамтамасыз етілген, сонымен қатар олардың сенімділігі мен негізділігін қамтамасыз ететін маңызды нормативтік базаға сүйенеді.

Ақпараттық құқықтар демократиялық қоғам мен азаматтық қоғамның дамуына негіз болып табылады. Олар ақпаратқа еркін қол жеткізуді қамтамасыз етеді, өз пікірлері мен идеяларын білдіруге мүмкіндік береді және ақпаратты заңсыз пайдалану мен таратудан қорғайды.

Ақпараттық құқықтарды қорғау қазіргі қоғамда үлкен маңызға ие, мұнда ақпарат өмірдің барлық саласында шешуші рөл атқарады.

Ақпараттық құқықтарды қорғау ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге де бағытталған. Бұл киберқылмыстардан, хакерлік шабуылдардан, вирустардан және басқа да ақпараттық қауіпсіздік қатерлерінен қорғауды қамтиды. Ақпараттық құқықтарды қорғау ақпараттың құпиялылығын, тұтастығын және қолжетімділігін қамтамасыз етуге көмектеседі.

Жалпы, ақпараттық құқықтарды қорғау құқықтық жүйенің ажырамас бөлігі болып табылады және ақпараттық қоғамда азаматтардың бостандығын, қауіпсіздігін және мүдделерін қорғауды қамтамасыз етеді. Демек, ұсынылып отырған зерттеудің тақырыбының өзектілігі, зерттеу бағыты мен құрылымы аталған мәселелермен негізделеді.

Жұмыста цифрландыру дәуіріндегі адам құқықтарының трансформациясы, цифрлық құқықтардың ұғымы мен құрылымының мазмұны айқындалып, цифрландыру жағдайындағы ақпарат алу және ақпараттық қызмет көрсету құқығы, цифрландыру жағдайында жеке ақпараттың құпиялылығына құқықтарын жүзеге асыру мәселелеріне баса назар аударылған. Сонымен қатар, цифрландырудың заң жүзінде тыйым салынбаған ақпаратты таратуға әсері баяндалып, ақпараттандыру және цифрландыру жағдайында жеке тұлғаның

ақпараттық құқықтарын қамтамасыз етудің халықаралық-құқықтық шаралары да талқыланып, Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығына қатысушы мемлекеттерді цифрландыру жағдайында ақпараттық құқықтары туралы заңнамаға салыстырмалы-құқықтық талдау жүргізілді.

Қорғауға шығарылатын тұжырымдарда және жұмыс қорытындыларында жеке тұлғаның ақпараттық құқықтарын қорғау саласындағы заңнамалық базаны жетілдіру бойынша ұсыныстар берілген.

Диссертация аналитикалық тәсіл мен сапалы зерттеуді көрсете отырып, ғылыми стильдің стандарттарына сәйкес келеді. Ғылыми стильге сәйкестікке қатысты докторлық диссертация академиялық пәннің жоғары деңгейін көрсетті. Автор нақты және дәйекті терминологияны қолданады, бұл материалды түсінуді жеңілдетеді және мамандар үшін де, кең аудитория үшін де қол жетімді етеді. Сонымен қатар, диссертация зерттеудің ғылыми құрылымын қатаң сақтайды: кіріспе, теориялық шолу, әдістеме, зерттеу нәтижелері және қорытынды. Мұның бәрі зерттеудің ғылыми стандарттар мен диссертациялық жұмыстарға қойылатын талаптарға сәйкестігін көрсетеді.

Диссертациялық зерттеудің теориялық ережелері мен тәжірибелік ұсыныстары конституциялық, әкімшілік, ақпараттық және өзге де заңнаманы дамыту саласында, ҚР Парламентінің заңнамалық қызметінде заң жобаларын әзірлеу кезінде пайдалануға ұсынылады.

Жұмыс ережелері жоғары оқу орындарында «Құқықтану» мамандығы бойынша мамандар даярлау кезінде, конституциялық, әкімшілік, ақпараттық құқық бойынша дәрістер мен арнайы курстар өткізу кезінде пайдаланылуы мүмкін.

Диссертация тақырыбы бойынша докторанттың Scopus рецензияланатын ғылыми әдебиеттің бірыңғай библиографиялық және рефективтік деректер базасында 1 мақала, Қазақстан Республикасының ғылым және жоғары білім министрлігінің ғылым және жоғары білім саласында сапаны қамтамасыз ету комитетімен ұсынылған ғылыми баспаларда 4 мақала, халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциялар жинақтарына 2 мақала жарияланған.

Қорыта келгенде, 6D030100 – «Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін Жексембаева Наркес Есімханқызының «Қазақстан Республикасын цифрландыру жағдайында адамның ақпараттық құқықтары» тақырыбында дайындалған диссертациясы ғылыми жұмыстарға қойылған талаптарға сәйкес келеді.

Жексембаева Наркес Есімханқызы 6D030100 – «Құқықтану» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алуға лайықты.

**әл-Фараби атындағы Қазақ**
**ұлттық университеті**
**заң факультетінің кеден,**
**қаржы және экологиялық құқық**
**кафедрасының доценті, з.ғ.к.** **Джангабулова А.К.**

Қолын растаймын
Подпись заверяю

ӘЛ-ФАРАБИ УНИВЕРСИТЕТІ
БИН 990140001154